

Resursfördelning i Barn- och ungdomsförvaltningen i Kalmar kommun

Bakgrund

Barn- och ungdomsförvaltningen i Kalmar kommun tillämpar sedan 2012 ett resursfördelningssystem med grundbelopp och tilläggsbelopp. Det består även av en mindre pott för gemensamma resurser.

Förvaltningen är organiserad i dryga 20 enheter med antingen bara högstadium (åk 7-9), blandade enheter med både förskoleklass, lågstadium och mellanstadium (åk f-6) och förskola eller rena förskoleenheter. Enheterna har ett totalt ekonomiskt ansvar och får själva bära med sig sina över- eller underskott mellan åren i resultatutjämningsfonder.

Inför varje nytt budgetår görs en översyn av resursfördelningssystemet och nödvändiga justeringar genomförs.

Barn - och ungdomsförvaltningen är en tydligt decentraliserad förvaltning med alla beslut som rör enheten delegerade till rektor/förskolechef. Som konsekvens av detta fördelas i stort sett alla pengar, som barn - och ungdomsnämnden har, till enheterna och rektor/förskolechef har fullt ekonomiskt ansvar för tilldelade medel.

Centralt finns en liten del pengar. De går till gemensamma funktioner som det är svårt att fördela ut på enheterna.

Alla pengar som barn- och ungdomsnämnden disponerar i driftbudgeten fördelas ut vid budgettillfället. Det finns inga centrala potter som enheterna kan söka pengar från. Detta bidrar också till tydigheten i systemet.

Det är viktigt att enheterna har en ekonomisk beredskap för oförutsedda händelser. Därför finns resultatutjämningsfonder som enheterna kan spara pengar i över åren.

Kriterier för vårt resursfördelningssystem

Vid framtagandet av ett resursfördelningssystem måste olika avväganden göras. Resursfördelningssystemet skall upplevas som rättvist och försöka komma så nära ett optimalt resursutnyttjande som möjligt. Det måste vara enkelt att ta fram och förstå.

Ett resursfördelningssystem måste fungera för alla barn och elever – även för de som har behov av mer än genomsnittsbarnet/-eleven.

Vårt system

- stödjer den decentraliserade organisationen
- är öppet och transparent, kompensationer är synliga
- är förutsägbart
- vilar på offentlig statistik och fakta
- stödjer fördelningsprinciperna i kommunala och statliga styrdokument
- ger nämnden strategiska medel att fördela utifrån uppdragen i kommunala styrdokument
- ger förvaltningschef strategiska medel att fördela utifrån de gemensamma utvecklingsområdena, samt andra fördelningar som bedöms nödvändiga

Barn- och ungdomsnämnden har idag ett väl fungerande system som upplevs som både enkelt att ta fram och förstå. Det tar hänsyn till och utjämnar för socioekonomiska faktorer och barn och elever som behöver mer.

Resursfördelningssystemet är både generellt (grundbelopp) och specifikt (tilläggsbelopp).

I **grundbeloppet** ligger merparten av pengarna. Det går till verksamhetens stora kostnader såsom löner till pedagogisk personal, lokalkostnader, materiel, mat och fortbildning för personalen.

I **tilläggsbeloppet** ligger ersättning för elever med mycket stora behov av särskilt stöd samt modersmål.

Fr. o m ht 2012 har ansvaret för kostverksamheten inom förvaltningen tagits över av kommunens serviceförvaltning.

Resursfördelning

Grundbelopp

Grundbeloppet består av en summa per barn/elev som är lika för alla inom respektive verksamhetsform.

Grundbeloppet för grundskola varierar beroende på vilket stadium eleven går på. Det är olika bidrag för förskoleklass, lågstadium, mellanstadium och högstadium. För *fritidshem* finns ett grundbelopp som är lika oavsett ålder på barnet.

Grundbeloppet för förskola och pedagogisk omsorg varierar beroende på verksamhetsform och är timbaserat. I förskolan erhålls ett högre bidrag för de första 15

timmarna som barnet är i verksamheten. Man kan se det som uppstartskostnader för att hålla igång en avdelning. För resterande timmar erhålls ett lägre bidrag. Pedagogisk omsorg har ett timbidrag som är lika för alla timmar. Det är barnens planerade närvaro som mäts. Föräldrarna lämnar in ett schema.

I grundbeloppet ligger lokaler, materiel, mat, fortbildning för personal och löner till pedagogisk personal.

Lokalkostnader

Lokalkostnaderna varierar beroende på byggår och vilka krav som gällde vid byggnationen. Antalet m²/barn varierar mellan enheterna. På vissa håll har man lokaler som kan utnyttjas mycket effektivt, medan motsatsen råder på andra enheter.

År 2005 infördes ett system med schablonhyror, dvs. alla enheter har samma m²-pris. Det gör det enklare att hantera när vi har elevminskningar och behöver dra ner på lokalytor eftersom komplicerande faktorer som byggår, lokalstandard m m inte påverkar kostnaden.

Det finns också ett lokalutjämningsystem som innebär att enheter som har mer än 10 % högre kostnader än vad de får i bidrag för lokaler kompenseras för den del som är mer än 10 %. Detta finansieras genom att alla enheter får ett procentuellt avdrag på sin totala budgetomslutning, omkring 0,5 %.

Bakgrundsfaktorer

Sedan många år har vi använt socioekonomiska faktorer som en del i vårt resursfördelningssystem till skolor och förskolor. Förr hade vi dock problem med tillgången på relevant data. Sedan ett antal år har vi fått möjlighet att från SCB få fram de bakgrundsfaktorer som skolverket använder i SALSAs (jämförelse av resultaten för varje skola utifrån skolans förutsättningar). Dessa faktorer tas fram per faktiskt inskrivet barn/elev och sammanställs per förskola/skola och verksamhet

Följande bakgrundsfaktorer och definitioner används:

- Andel barn/elever som är nyinvandrade de senaste fyra åren (25 %)
- Andel pojkar (11 %)
- Föräldrarnas högsta utbildningsnivå (64 %)

Högsta värdet av barnens/elevernas biologiska föräldrars utbildningsnivå.

(Adoptivföräldrar med adoptivbarn jämföras med biologiska föräldrar).

Utbildningsvärde 1 innebär genomgången folkskola/grundskola,

Utbildningsvärde 2 innebär att personen ifråga har genomgått gymnasial utbildning i högst tre år

Utbildningsvärde 3 innebär att personen genomgått fjärde året på gymnasieskolans tekniska linje eller erhållit minst 20 högskolepoäng.

Viktning av faktorerna sker helt enligt SALSAs-modellen och ger en enhets ”tyngd” jämfört med andra enheter.

Genom denna metod får alla enheter ett tillskott av resurser utifrån sina bakgrundsfaktorer. Bakgrundsfaktorn mäts vid skolstarten på höstterminen året innan aktuellt budgetår.

15 % av resurserna till grundskolan fördelas på detta sätt. För förskolan är motsvarande andel 10 %.

Prestationsbaserad resursfördelning och kvalitetspris

Nämnden beslutade 2011-08-26 att en viss del av resurserna ska fördelas till enheterna efter prestation samt att kvalitetspriser (årets förbättrare) ska delas ut till den förskola och grundskola och det fritidshem som har förbättrat sig mest jämfört med tidigare mättillfälle. Den prestationsbaserade delen av resursfördelningen uppgår till 1 000 tkr.

Skola

I skolan finns färdiga accepterade mått som mäter prestation i form av elevers måluppfyllelse. Elevernas kunskapsresultat lyfts fram av både skolinspektionen och Skolinspektionens rapport 2012:1 om rektors ledarskap.

Varje år i september ger förvaltningen ut "Måluppfyllelse i fokus". Där visas bl.a. resultaten av de nationella ämnesproven i åk 3, åk 6 och åk 9.

Vi använder rullande treårssiffror, d.v.s. de tre senaste årens resultat slås ihop. Då utjämnas effekten av variationer i elevkullarna.

Den prestationsbaserade delen i resursfördelningssystemet, som bygger på nationella prov, kombineras med mätningar av elev- och föräldranöjdheten. Viktningen mellan nationella prov och elev- och föräldranöjdheten är 50 % vardera.

Förskola

I förskolan är det svårare då det inte finns några mätbara mål att jämföra emot, som betyg och nationella prov i skolan. I förskolan används i nuläget enbart barn- och föräldranöjdheten. Den projektjänsten som pedagogisk rådgivare i förskolan får i uppdrag att se till om det finns andra mätbara faktorer som kan komplettera prestationsbedömningen i förskolan. Därefter byggs den prestationsinriktade fördelningen in i resursfördelningssystemet.

Kvalitetspris

Vi premierar den som har förbättrat sig mest. De tre enheter inom respektive verksamhet som har förbättrat sig mest tilldelas resurser. Kvalitetspriset (årets förbättrare) tilldelas den enhet som har förbättrats sig mest inom respektive förskola, grundskola och fritidshem. Kvalitetspriser skall stimulera till ständig förbättring av verksamheterna i grundskola, förskola och fritidshem. Prissumman skall ge enheten en rejäl belöning att satsa på kompetensutveckling eller annat som kommer personalen till del. Summan relateras till storleken på enheten.

Speciallösningar

På några enheter finns det s.k. speciallösningar, lösningar som hanteras av en enhet men som servar hela kommunen, som får särskilt riktade medel. Förskolan Ögonstenen, förskolan Smedby och förskolan Oxhagen Malmen bedriver familjecentraler i samarbete med landstinget. Förskolan Svärdsiljan ansvarar för ateljén vid Kalmar konstmuseum samt teknikförskolan vid Stensbergs förskola. Esplanadskolan har ansvar för kommunens centrala elevhälsafunktion fr. o m ht 2016. Skolmottagningsenheten ansvarar för kommunens modersmålsundervisning för grundskolan och modersmålsstöd till förskolan.

Löner - Pedagogisk personal

Löneläget på enheterna i förhållande till snittlöneläget ses över varje år. Ibland är avvikelserna markanta. Det gällde lärargrupper både inom förskolan och inom grundskolan. Skillnaderna beror oftast på åldersfördelningen bland personalen och ger effekten att den enhet som har yngre lärare ges bättre ekonomiska förutsättningar än den som har äldre lärare.

Löneavvikelser på mer än 2 % gentemot snittlön kan justeras, uppåt eller neråt. Varje år tas beslut om det är aktuellt att göra denna omfördelning eller inte.

Tilläggsbelopp

I tilläggsbeloppet ingår medel för barn och elever med stora behov av särskilt stöd samt modersmålsstöd och modersmålsundervisning. Tilläggsbeloppet för särskilt stöd fördelas efter ansökan från enheterna av förvaltningens samordnade för barn i behov av särskilt stöd och beslutas av förvaltningschefen. Alla verksamheters behov av särskilt stöd hanteras inom ramen för tilläggsbelopp, även särskolans.

Gemensamma resurser

Grundbelopp och tilläggsbelopp tillsammans utgör den tilldelning som enheterna får. Naturligtvis har vi kvar en del pengar centralt som vi kallar de gemensamma resurserna. Det är bl.a. central administration och ledning, nämndens kostnader, centrala resurser för elevvård samt ex skolläkare och psykologer under Vt. 2016, medel för anpassningstjänster och en del fortbildningsmedel för förvaltningsövergripande insatser.

Mätning av antal barn och elever ger enheterna deras intäkter

Enheternas faktiska barn- och elevantal mäts varje månad och det faktiska grundbeloppet kan därför bli annorlunda än det man har planerat för i sin budget.

Enheterna får varje månad information om hur de ligger till på sin intäktssida med grundbeloppet. I sina budgetuppföljningar ska de ta hänsyn till både drift- och investeringsbudget samt sina intäkter i form av grundbelopp. Avvikelser som upptäcks under året diskuteras med berörda chefer för att de skall kunna korrigera och planera om under året. Vi mäter 12 månader om året för alla verksamheter.

Såväl intäkter som kostnader för interkommunala barn/elever hanteras av respektive ansvarig enhet.

Bidrag till friskolor och fristående barnomsorg hanteras centralt.

Ekonomiåret för lokal ledning och administration

- Januari** Enheternas bokslut med kommentarer och inventarieförteckningar lämnas till förvaltningskontoret i mitten av månaden.
- Februari** Barn- och ungdomsnämnden tar beslut om årsrapport för föregående år och budgetförutsättningar för kommande planeringsperiod.
- Maj** Enheterna lämnar in en budgetuppföljning till förvaltningskontoret i början av månaden som avser en prognos för helåret baserad på resultatet efter första tertialet (per 30 april).
- Juni** Kommunfullmäktige tar beslut om budget för kommande treårsperiod.
Enheternas budgetunderlag lämnas till förvaltningskontoret senast den 15 juni.
- Augusti** Enheterna lämnar in en budgetuppföljning till förvaltningskontoret i början av månaden som avser en prognos för helåret baserad på resultatet efter första halvåret (per 30 juni).
- September** Budgetarbetet för kommande treårsperiod börjar. Enheterna får sina ekonomiska ramar senast v 38. Enheterna har samtal med sin ekonom.
- Oktober** Enheterna lämnar sitt budgetförslag för kommande treårsperiod till förvaltningskontoret senast v 41. Detaljerad konteringsbudget lämnas vid samma tillfälle.

SCB-statistik över barn och elevantal, personal m m lämnas per den 15 oktober.
- November** Barn- och ungdomsnämnden tar beslut om enheternas internbudgetar samt om investeringsbudget för kommande budgetår.

Enheterna lämnar in en budgetuppföljning till förvaltningskontoret i början av månaden som avser en prognos för helåret baserad på resultatet efter tredje kvartalet (per 30 september).

